

V septembri som sa v KKD vo Vrútkach zúčastnil na prednáške otca Richarda Čemus o „Zbožstvení človeka“. Profesor Čemus je znalcom teológie kardinála Špidlíka, ktorému bol spolupracovníkom i priateľom. Už som ho raz počul prednášať, a tak som vedel, že jeho rozprávanie nebude ľahké počúvanie. Že sa vyšvihne aj do výšin mystiky.

Na jeho prednáškach som vždy mal aspoň chvíľami pocit, že lepšie chápem, kto je Duch Svätý a čo znamená jeho sila pre môj život. I keď to bolo iba v zábleskoch, lebo to bolo čosi, čo nás nesmierne presahuje.

Keď o. Čemus hovoril o tom, že sa máme pripodobniť Bohu - o onom „zbožstvení človeka“, hovoril, že to možno dosiahnuť iba cestou „poľudštenia“ človeka – neustálym približovaním sa a službou človeku. Teda poukázal na cestu, ktorou kráčal Ježiš.

Škoda, že na jeho prednáške chýbali mladí ľudia. Vo veku okolo štyridsiatky sme tam boli asi traja, zvyšok tvorili ľudia staršieho veku. Čo by som však aspoň chcel odporučiť všetkým, je film, ktorý nám poradil si pozrieť. Jedná sa o ruský film Ostrov z roku 2006 (nie americký z roku 2005 s rovnakým názvom). S prednášanou témou má veľa spoločného.

Jeho hlavným hrdinom je mních Anatolij, ktorý žije na odľahlom severoruskom ostrove v malom pravoslávnom kláštore. Koná pokánie za hriech svojej mladosti, kedy počas druhej svetovej vojny zastrelil svojho kapitána. Napriek tomu si ho Boh vyvolil, aby sa stal pre prichádzajúcich ľudí múdrom „starcom“, liečiteľom tiel a duší. Zhora dostáva dar jasnozrivosti, konania zázrakov, v Božej sile vyháňa z ľudí démonov. Sám sa považuje za nečistého a nehodného pre takéto Božie vyvolenie. Je žijúcim svätcom medzi mníchmi, ktorí však len veľmi ťažko prijímajú jeho podivné spôsoby.

Vo filme, ktorý je pozoruhodným dielom ruskej kinematografie, nachádzame výborné herecké výkony postáv. Dej sa odohráva v drsnej severskej prírode, nádhernej vo svojej strohosti a má peknú hudbu. Je možné ho pozerať aj na internete. Príbeh pozýva človeka k tomu, aby trochu spomalil, zastavil sa. A hoci niektoré scény vo filme by sme radi urýchlili, dodali deju viac akčnosti, predsa - všetko tu má svoje miesto. A možno aj vďaka tomuto spomaleniu obrazy z filmu budú vo vás rezonovať ešte dlho.

(Peter)

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk

Vydáva Rím. kat. farnosť Martin - Sever pre vnútornú potrebu.

Adresa: Jilemnického 59, 036 01 Martin, web: www.fara.sk/mtsever. Vychádza štvrťročne.

Textová a grafická úprava Saphoris studio. Foto: internet, vlastný archív

PRAMENĚ

FARNOSŤ MARTIN-SEVER

December 2015, ročník 15

POZVANIE K ZASTAVENIU

Jedným z evanjeliových príbehov, ktoré ku adventnému obdobiu patria, je zvestovanie anjela Gabriela Zachariášovi, že sa jemu a jeho manželke Alžbete narodí vytúžený syn. Ale keďže Zachariáš pochybuje o anjelových slovách, na čas onemie – až do dňa, kým sa nesplní všetko, čo mu anjel predpovedal.

Keď bol Zachariáš nemý, na dorozumievanie s ľuďmi mu slúžila tabuľka. Výhodou tabuľky bolo, že na ňu mohol napísať len to najdôležitejšie poslanstvo. Keby sme sa tak aj my aspoň na chvíľu mohli dorozumievať len pomocou tabuľky a kriedy!

Lebo Zachariáš vo svojej nemote dostal dar ticha, v ktorom si mohol veci správne usporiadať a pospájať. Aj jeho neskoršie rozhodnutie (Lk 1,63) vyrástlo z tohto ticha.

Stíšenie sa je pre nás v tomto predvianočnom hurhaji najlepším receptom na pochoopenie Božích slov. Preto vám ponúkame Prameň, ktorý tentokrát nie je venovaný nejakej konkrétnej téme a námety v ňom ani nie sú vyslovene predvianočné. Je však pozvaním ku zastaveniu, do ticha, k premýšľaniu. Aby sme o pár dní mohli viac čerpať zo stretnutia s Pánom počas sviatkov Vianoc.

PRÍBEH

Otec Chisholm sa ponáhlal privítať svojho hosťa z biskupského úradu. Monsignore Sleeth už čakal v izbe. Jeho kňazská dôstojnosť sa ostro odrážala od chudobného prostredia, v ktorom sa ocitol. Chisholmovo obydlie pôsobilo nevýslovne prázdno, s úbohým linoleom, prostými stoličkami a osúchavým kozubom, na ktorom vedľa malej pokladničky ležali lebabolo rozhádzané drobné mince z ofery.

„Nech sa páči k stolu,“ pozval Chisholm tajomníka a on sa hneď pustil do jedla so znamenitou chuťou – naberal si šunku, vajička i obličky. Keď si nalieval čaj, hosťiteľ poznamenal: „Dúfam, že vám nebude prekážať, keď budeme večerať v trojici s Andrejom. Andrej, toto je monsignore Sleeth.“ Do izby vstúpil asi deväťročný chlapec. Bol natoľko v pomýkove, že na monsignora sa neodvážil ani pozrieť.

Slušnosť vyžadovala, aby sa Sleeth chlapco-

postavu mladého kňaza Chisholma, misionára v Číne, stvárnil vo filme z roku 1944 Gregory Peck

vi prihovril: „Tak ty si teda Andrej! Chodíš tu do školy?“ „Áno...“ „No tak ukáž, čo vieš!“ a s nútenou prívetivosťou mu položil pár otázok. Chlapec bol v rozpakoch a čosi vyjachtal, ale keďže v tej chvíli nebol schopný rozmýšľať, vyjadril pokornú nevedomosť. Monsignore Sleeth zdvihol obrvy a pomyslel si: „Hrozné.“

Znova sa nahol za výborne pripravenými obličkami, no vtom zbadal, že kým on sa sýti mäsom, tí dvaja sa striedmo pridávajú kaše. Začervenal sa. Otec Chisholm si to všimol, lebo povedal: „Tolko rokov som bol bez dobrej škótskej ovsenej kaše, že teraz, kedykoľvek sa mi naskytne príležitosť, nikdy ju neprepasím.“

Andrej poprosil o povolenie odísť. Hrubé baganče mu zvučne klopali, keď kráčal k dverám.

Mlčali. „Bože môj,“ uvažoval Sleeth, „aká biedna figúra kňaza je tento ošúchaný človek vo flakatej sutane, so zamasteným golierom a so suchou žltou pletou!“ Odkášlal si. Usúdil, že nadišiel čas, aby začal: „Je to veľká milosť od otca biskupa, že vás poslal do vašej rodnej farnosti. Kolkože to už máte rokov, Chisholm? Takmer sedemdesiat, však?“

„Som rovnako starý ako biskup...“ „Prirodzene, viem, že život s vami zachádzal celkom inak. No, ale aby som bol stručný... Pán biskup i ja cítime, že vaše dlhé roky oddanej služby cirkvi treba odmeniť. Čoskoro pôjdete na odpočinok.“

„Ale ja nechcem ísť na odpočinok.“

pri lôžku umierajúceho presvedčeného ateistu, lekára Tullocha, priateľa, ktorý v Číne nasadil život pri likvidácii morovej nákazy

No a tu, taká ohavnosť: „Kristus bol dokonalý človek, ale Konfucius mal väčší zmysel pre humor.“ Alebo takáto nehoráznosť – jedna z vašich najlepších farničok, pani Glendeningová, ktorá, samozrejme nemôže za to, že je tučná, keď k vám prišla po duchovnú radu, povedali ste jej: „Jedzte menej, pani, cesta do neba je úzka!“ Mám ešte pokračovať? A ešte je tu ten prípad s tým chlapcom, ktorého ste si tak nesprávne adoptovali.“

Chisholm sa bránil: „A kto sa mal oňho postarať, ak nie ja?“ „Naše sestry, ktoré majú

SILA UKRYTÁ V EUCHARISTIÍ

Stáva sa nám – prichádzame do kostola, a ani si neuvedomíme, že je v ňom v bohostánku vždy prítomný Boh. Stojíme v rade na sväte prijímanie, a ani nevnímame, že ideme prijať Telo Božieho Syna, ktorý sa nám takto od Poslednej večere chce vo svojej láske darovať.

Z evanjelií vieme, že keď Ježiš žil na tejto zemi, ľudia ho chceli vidieť, počuť, dotknúť sa obruby jeho rúcha. Verili, že má zázračnú moc, vychádzala z neho sila, ktorá uzdravovala na tele i na duchu. Svätá Terezka raz povedala, že keby ľudia vedeli, čo je Eucharistia, alebo správnejšie – kto je Eucharistia, tak by musela byť v kostoloch strážna služba, aby sa zachoval poriadok, keďže všetci by sa Ježiša prítomného v Eucharistii chceli dotknúť.

Aj od nás závisí, nakoľko sme pripravení pristúpiť k prijatiu Ježišovho Tela. Kolko viery a očakávania chceme vložiť do tohto stretnutia...

(Táňa)

POVEDALI O EUCHARISTIÍ

Eucharistická zbožnosť má väčší rozmer než len krátky okamih slávenia obetnej večere Pána. Pán zostáva. Našou veľkou vinou však je zabudnutie.

Pavol VI.

Pri svätom prijímaní sa môžeme podľa vnútorných dispozícií postaviť tvárou v tvár Ježišovi, ktorý sa modlí, Ježišovi, ktorý je pokúšaný, Ježišovi, ktorý je unavený, Ježišovi, ktorý umiera na kríži, Ježišovi, ktorý vstáva z mŕtvych.

Raniero Cantalamessa

Kto pokľakne pred Eucharistiou, nemal by ostať ľahostajný voči otázkam, ktoré tento svet nechce riešiť.

Ján Víglaš

Tolko rokov pristupovať každý deň k svätému prijímaniu! – Každý by už bol svätý, ale ja, ja som stále rovnaký!

Syn môj, pokračuj vo svojom každodennom prijímaní a uvažuj: Aký by som bol, keby som nebol prijímal?

Josemaría Escrivá

V našom živote má byť vytvorený priestor pre eucharistického Spasiteľa, aby mohol pretvoriť naše bytie vo svoj život. Naozaj je tak ťažké vyhradiť si hodinku, kedy sa človek nerozptyľuje, ale sústreďuje, kedy získava silu na celý deň?

Edita Steinová

Ja, ktorý často pácham hriechy, musím mať stále liek.

svätý Ambróz

Určite poznáte hlas svedomia. Je to ten čudesný tvor vo vás, ktorý hryzie vždy, keď vedome urobíte niečo zlé. A keď sa to nakopí, snažíte sa oklamať samého seba, že to vlastne nie je až také hrozné. Verte mi, nič nie je ťažšie, ako utíšiť výčitky svedomia.

Svedomie je krehká „vec“ a napriek tomu silná. Niekedy vie oklamať. Hlas, ktorý nás vedie tým, že nám vyčíta naše hriechy, používa niekedy naozaj tvrdé slová. Pozor! Do nášho srdca a mysle môže cez svedomie veľmi ľahko vstúpiť diabol. Bude nám vyhadzovať na oči naše pády a doslova nás bude presvedčať, aby sme uverili vo vlastnú neschopnosť. Tento nepravý hlas svedomia nás dokáže dokonale zmiať. Zdravý hlas svedomia je ako zdvihnutý prst, ktorý varuje: „Chrán sa zla!“ Ten falošný hlas hovorí inak: „Ty si zlý! Ty!“ Cítite ten rozdiel?

Nedeľa. Bohoslužba. Ja a moje vyčítavé svedomie stojíme celkom vzadu. Neurobila som nič strašné, hovorím si. Napriek tomu cítim, akoby mi niekto vnucoval, aká som slabá, aká som zlá a nehodná tu vôbec stáť. Keď sa blíži čas svätého prijímania, som úplne zmätená. „Baránok Boží, Ty snímaš hriechy sveta,“ nesie sa modlitba kostolom. Keď prítomní pokľaknú, rozhostí sa ticho. Cítim sa biedne. Nevie, či ku mne hovorí moje svedomie, alebo zlý. V duchu sa zmôžem len na pár slov: „Bože, som zmätená. Prosím Ťa, ukáž mi, či smiem pristúpiť k prijímaniu. Nevie, rozlíšiť hlas svedomia. Pane, daj mi nejaké znamenie.“

V momente, keď dokončím posledné slovo, ticho v kostole preruší hlasné pípnutie. Pani, klačiacej v lavici predou mnou, prišla esemeska. Zrejme si väčšina ľudí okolo pomyslela svoje o tom, prečo si dotyčná nevypla zvuky na telefóne, ja som však v tej chvíli pocítila veľkú radosť. Sama som nechápala, čo sa deje, ale akoby som vedela, že to pípnutie patrilo mne. Boh mi ukázal svoju lásku. Akoby mi hovoril: „Neboj sa, len pod.“ A tak som šla. Dôkazom Jeho veľkého milosrdenstva a toho, že mi skutočne dal znamenie, je radosť a veľký pokoj, ktorý sa vo mne po prijímaní rozhostil. Úplne utíšil všetky pochybnosti.

Božia láska je nekonečná. Miluje nás aj napriek našim pádom. Nie je prísny sudca, ktorý nás zavrhuje. Keď nevie rozlíšiť hlas svedomia, uvedom si, čo cítiš, keď k tebe hovorí. Ak je to strach a nepokoj, nepočúvaj ho. Bude Ťa chcieť oklamať, aby si si myslel, že nemôžeš pristupovať k Pánovi, a tak sa nakoniec sám od neho vzdialíš. Toto chce ten hlas dosiahnuť a toto mu nesmieš dovoliť. Láska a pokoj v srdci sú prejavom Ducha. Ak máš pocit, že si hriešny a neschopný, zahľad sa na kríž. Tam sú tvoje hriechy vykúpené. A Ten, čo Ťa spasil, si na ne nespomenie. Naopak. Zahrnie Ťa neskonalou Otcovskou láskou. Tak sa neboj. Aj keď budeš mať pocit, že si klesol na dno, Jeho ruky sú stále pod tebou. Tvoj Otec Ťa drží v náručí.

(Paula Beinsteinová)

Vo vyznaní hriechov a slabostí sa konfrontujeme s oným človekom v nás, ktorého by sme tak radi nechali vonku za kostolnými dverami. Avšak práve on je tým, ktorý je skutočne pozývaný na hostinu. „Keď strojíš hostinu, nepozývaj svojich bohatých priateľov, ale pozvi radšej slepých a chromých.“

Boh to robí tiež tak: nepozýva tú bohatú, nedelne nastrojenú spravodlivú a zbožnú stránku našej bytosti, ktorá sa mu chce – pretože si myslí, že môže – odplatiť. Pozýva „to“ v nás, čo je slepé, chromé, plačúce, chudobné a hladné. Nie preto, aby túto „menej prítlačlivú“ stránku našej bytosti odsúdil, ponížil a potlačil, ale aby ju nasýtil a rozveselil.

(Tomáš Halík)

najlepší sirotinec v našej diecéze.“ Chisholm znovu zdvihol zmätené oči: „Vy by ste chceli stráviť detstvo v sirotinci, monsignore?“

„Situácia je komplikovaná. Prišiel som, aby som prípad prešetril a zväzil okolnosti. Okrem toho, aj tak chlapcovi budeme musieť nájsť miesto, keď odtiaľto odídete.“

„Zdá sa mi, že sa nás oboch chcete zbaviť, monsignore. Azda aj mňa dáte do opateru sestram?“ „Nie, vy môžete ísť do domova pre starých kňazov. Je to naozajstný prístav pokoja.“ Starec sa zasmial krátkym suchým smiechom: „Ja budem mať dosť pokoja, keď umriem. Ale kým žijem, nechcem sa ocitnúť v spoločnosti starých kňazov. Bude sa vám to zdať čudné, ale ja som nikdy neznášal duchovenstvo ako celok...“ Sleeth sa usmial trpkou a vzrušene: „U vás už nič nepovažujem za čudné, otče. Prepáčte mi, musím to povedať... ale už predtým, ako ste odišli do Číny... celý váš život bol akýsi podozrivý.“

Nastalo mlčanie. Po chvíli Chisholm riekol pokojným hlasom: „Počet zo svojho života vydám Bohu.“ Mladý kňaz sklopil zrak s pocitom zahanbenia a podišiel k dverám: „Idem do kostola. Prosím, neunúvajte sa, cestu poznám.“

Chisholm ostal sám sedieť za stolom. Cítil sa byť zdrvený touto návštevou, ktorá ohrozila pokoj jeho ťažko vydobytého ústrania. Odrazu cítil, že je prázdny, zodretý a nepotrebný Bohu aj ľuďom. Pálčivá bezútešnosť mu zaliala hrud. Chcelo sa mu zvolať: „Ó, Bože, prečo si ma opustil?!“ Ťažko vstal a vyšiel hore schodmi. Na posteli ležal Andrej. Chudú ruku mal zohnutú na vankúši, akoby na obranu. Chisholm vytiahol z vrečka hrušku a položil mu ju na šaty, poskladané vedľa postele. Viac tu už nemal čo urobiť.

O týždeň neskôr:

Ten týždeň, ktorý monsignore Sleeth strávil u Chisholma, bol náročný. No len sa utvrdil vo svojom rozhodnutí. Na stole už ležala správa, jasný úsečný dokument prepĺnený dôkazmi. Všetličo ho však znepokojovalo či miatlo. Okrem malej spoločnosti okolo tučnej pani Glendeningovej ľudia si vo farnosti ctíli, ba ľúbili tohto výstredného kňaza. Včera dokonca musel Sleeth tvrdo rokovať s delegáciou, ktorá vyhlásila, že oni iného kňaza nechcú.

Teraz vonku Chisholm s Andrejom púšťali do vzduchu šarkanov. Keď ich prvý raz takto našiel, káravo kňaza napomenul: „Myslíte si, že je pre vás takáto zábava dôstojná, otče?“ Starý pán sa zo srdca zasmial: „Číňania to robia a sú to dôstojní ľudia...“ „Zdá sa mi, že to je jeden z ich pohanských zvykov...“ „Ach, nuž! Isteže, veľmi nevinný!“

Všimol si, že kňaz Andrejovi spojil zábavu s vyučovaním. Chlapec vždy napísal nejaký citát na kúsok papiera, ktorý pripevnili na šarkana a potom ho so spoločným jasotom poslali do oblakov. Sleetha sa zmocnila zvedavosť. Čo tam ten chlapec píše? Vypýtal si od neho posledný zápis. Bol napísaný zreteľne a gramaticky správne. „Sľubujem, že budem smelo bojovať proti všetkému, čo je bigotné, hlúpe a ukrutné. Andrej. P.S. Znásanlivosť je najväčšia cnosť. Hneď za ňou nasleduje pokora.“ Sleeth na to hľadel dlho. Ba s chladnou tvárou čakal na ďalší lístoček: „Naše kosti sa môžu rozpadnúť a budú z nich polia, ale náš duch neprestane žiť ďalej vo výšinách v slávnom jase. Boh je spoločným otcom celého ľudstva.“ Obmäkčený Sleeth pozrel na Chisholma: „Krásne, to povedal vari svätý Pavol, nie?“ „Nie, to povedal Konfucius.“ Sleeth odišiel bez slova.

Večer vybuchol: „Vaše predstavy o Bohu sú divné!“ Chisholm sa bránil: „Kto z nás má nejakú predstavu o Bohu? Naše slovo Boh je ľudské a vyjadruje úctu k nášmu Spasiteľovi. Ak túto úctu máme, potom Boha uvidíme.“ Sleeth sa začervenal: „Zdá sa, že vy si nie veľmi ctíte svätú Cirkev!“ „Naopak, celý život som s radosťou cítil jej objatie. Cirkev je mocná matka,

ktorá nás vedie... nás, čo putujeme nocou. Ale, rozumie sa, sú aj iné matky. A možno aj biedni, osamelí pútnici, ktorí sa sami potkávajú na ceste domov.“

Tieto slová Sleetha veľmi rozrušili. V noci sa mu snívalo, že sa zišli dvaja strážni anjeli – jeho a Chisholmov. Chisholmov bol malý cherubín, jeho bol väčší, mal nespokojné oči a zlostne naježené perie. Spolu sa zhovárali o svojich chránencoch. Kým Chisholma označili za citlivého človeka bez vážnejšej chyby, o Sleethovi jeho anjel povedal: „To je jeden z najhorších, akých som kedy dostal do opatery! Predpojatý, puntičkársky, ctibažný a čo je najhoršie, nudný!“ Sleeth sa zobudil a pomyslel si, aký ohavný sen. Vedel, že si ho nemá všímať, že sú to len nespracované myšlienky z bdenia. Stále mu však v ušiach znelo: Predpojatý, puntičkársky, ctibažný a nudný!

Vyzrel z okna a zbadal Andreja, ako zo stromov oberá hrušky a slivky. Pochopil, že je to dar preňho. Nechcel takýto dar, zmocnila sa ho nevysvetliteľná túžba ujsť. Keď po zaklopaní chlapec vošiel do izby, jedna slivka z košíka mu vypadla a zakotúľala sa pod posteľ. Chlapec sa zohol a neobratne ju zdvihol – jemná kožtička na ovocí pukla a šťava z nej sa mu rozlievala po prstoch. „Tá nebude stáť zaveľa... čo?“ chladne povedal Sleeth. Chlapec mlčal. „Tak pýtal som sa, bude či nebude?“ „Nie, dôstojný pane!“ „Ty si tvrdohlavý chalan. Nevychovaný. Celý týždeň ťa pozorujem. Prečo sa mi nepozeraš do očí?“ So strašným úsilím chlapec odlepil oči od dlážky.

Chisholm na sklonku života

Keď sa im oči stretli, triasol sa ako nervózne žriebä.

„Kto sa nepozera ľudom do očí, je to znak, že je vinný. A je to nevychovanosť. Veď v sirotinci ťa to naučia!“ „Ja nechcem ísť do sirotinca!“ „Pôjdeš tam, a onedlho. Teraz mi môžeš zaniest ovocie do auta, ak to vieš urobiť tak, aby si to celé nevysypal!“

Keď chlapec odišiel, Sleeth ostal nehybne stáť. Pery mal stisnuté a päsť zaťatú. Nebol by si myslel, že vie byť takým sadistom. Ale práve táto ukrutnosť mu vyhnala zlobu z duše. Schytil napísanú správu a roztrhal ju na márne kúsky. Jeho prsty trhali papier s metodickou prudkosťou. Potom zastenal a klesol na kolena. „Och, Bože,“ jeho hlas bol úprimne prosebný, „daj, aby som sa od tohto starca niečo naučil. A Bože drahý, daj, aby som prestal byť nudný!“

Keď Sleeth odišiel, Chisholm a Andrej opatrne vyšli z domu. Hoci mal chlapec ešte oči opuchnuté, jednako sa mu leskli očakávaním. „Daj pozor na kvety, Andrej!“ A kým Andrej v hriadkach s kvetmi zbieral červíky, starý pán doniesol udice na pstruhy. „Či ty nie si šťastný chlapec, Andrej, že môžeš ísť na ryby s najlepším rybárom v Tweedside? Pán Boh stvoril malé rybky, Andrej... a nás poslal sem, aby sme ich lovili.“

A obidve postavy, držiac sa za ruky, pustili sa po chodníku k rieke.

(spracované podľa knihy J. A. Cronina, Kľúče od kráľovstva, krátené)

priateľmi. Mali spoločnú túžbu po kontemplatívnom živote i lásku k Svätému Písmu. Bibliu intenzívne študovali, najmä z prameňov starých cirkevných otcov, osobitne Origena.

Pre dobu, v ktorej Bazil a Gregor žili (4. st.), bolo charakteristické hlásanie bludov v kresťanstve, predovšetkým arianizmu (popieranie božstva Ježiša Krista, tvrdenie, že Ježiš bol len človekom). Bazil i Gregor proti arianizmu bojovali. Nemali to ľahké – nedostalo sa im podpory ani od vtedajších cirkevných autorít. Tie predovšetkým Bazilov boj brali ako ctižiadostivú snahu vyniknúť, nie ako nasadenie obrániť a očistiť vieru. Uznania od Cirkvi sa Bazilovi dostalo až po smrti.

svätý Bazil Veľký

Sv. Bazil je jedným z mála svätých, ktorí dostali za svoje dielo prívlastok Veľký. Známý bol aj svojím sociálnym dielom – postavil supermodernú nemocnicu, na tú dobu div sveta.

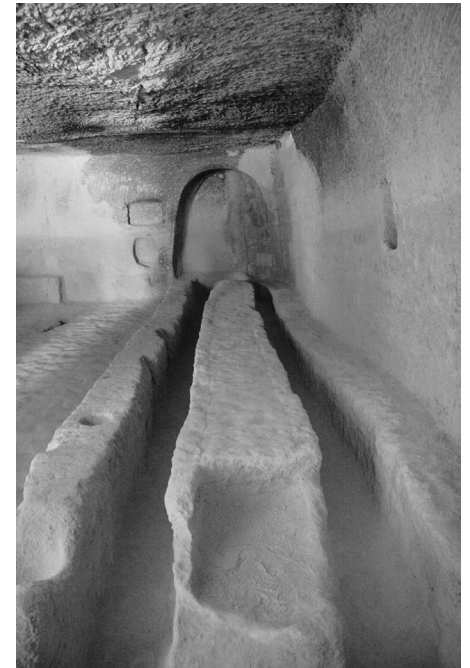
Hoci Bazil svoj život prežil ako mních, mal voči pustovníckemu spôsobu jestvovania výhrady. Osobne poznal mnohých egyptských mníchov, ktorí svoj život prežili uzavretí v skalách a videl, že v samote sa mnohí z nich stávajú podivínmi. Vtedy napísal proti nim polemickú debatu, v ktorej tvrdil, že žiaden človek si nevystačí sám, pretože nie je tvorom samotárskym, ale spoločenským.

Jeho priateľ Gregor bol veľmi komplikovanou povahou – popudlivý, citový, nerozhodný, bez organizačných schopností. Napriek tomu bol zvolený za biskupa (kde by sa rozhodnosť a organizačné schopnosti predpokladali). Pre človeka býva často krížom, ak zastáva funkciu, na ktorú nemá danosti.

Vďaka Bazilovi Veľkému a Gregorovi Naziánskeho sa v tejto oblasti formovala dogma o Najsvätejšej Trojici. Z ich spisov čerpali aj sv. Cyril a Metod. Bazil i Gregor navzdory svojim limitom vykonali dôležité dielo a vo východnej cirkvi sú obaja uctievaní ako veľkí svätci. Katolícka cirkev si ich pamiatku pripomína každoročne 2. januára.

Vďaka Bazilovi Veľkému a Gregorovi Naziánskeho sa v tejto oblasti formovala dogma o Najsvätejšej Trojici. Z ich spisov čerpali aj sv. Cyril a Metod. Bazil i Gregor navzdory svojim limitom vykonali dôležité dielo a vo východnej cirkvi sú obaja uctievaní ako veľkí svätci. Katolícka cirkev si ich pamiatku pripomína každoročne 2. januára.

Kappadócia a jej obyvatelia sa spomínajú v Skutkoch apoštolov pri zoslaní Ducha Svätého. Aj 1. List Petrov je adresovaný aj veriacim v Kappadócii. Táto zem je známa mnohými mučeníkmi pre vieru. (o+p)

mníšska jedáleň

V celej Kappadóci sa nachádza asi 1000 kostolov a v okolí najznámejšieho mestečka Göreme, kde sú tieto pamiatky najviac koncentrované, sa ich nachádza asi tristo. Žiaľ, v Turecku sa kresťanským pamiatkam nedostáva dostatok pozornosti. Hoci sú obrovským kresťanským dedičstvom ľudstva, tu slúžia takmer výlučne ako obchodný artikel.

pustovníci si svoje prilytky vyhlbovali do skál

Vnútro tunajších kaplniek a kostolov je tvorené množstvom ikon. Ikonografia je jednoduché nenáročné umenie, ktoré sa začalo rozvíjať predovšetkým v 8. st. n.l. Steny chrámov zdobia výjavy zo Starého a Nového Zákona, príp. zo života svätých – a to postupne cez intenzitu Božieho zjavenia. Na začiatku pri vstupe nachádzame výjavy zo Starého Zákona, na „najčestnejších miestach“ (kúpola chrámu, priestor za oltárom) býva zobrazený Pantokrator – čiže Kristus vo svojej sláve.

V kostole svätého Bazila Veľkého sme si rozjímanie nad ikonami doslova „vychutnali“. Potom sme navštívili kostol druhý, tretí, desiaty, pätnásty ... a už sme nevládali nič viac vnímať a „vstrebávať“.

Podobne ani Božie Slovo sa nedá čítať „na kvantá“. Potrebujeme, aby text v nás zarezoval, dozrel, aby došlo ku konkrétnemu predsavzatiu. Aj meditácia nad ikonami má podobný cieľ. Človek má cez ikonu vizuálnym spôsobom vniknúť do Božieho tajomstva.

Všimli sme si, že na ikonách sa kladie najväčší dôraz na oči – „miesta najväčšej priezračnosti, ohniská svetla“ – ako to vyjadril jeden pravoslávny teológ. Preto sú oči na ikonách vždy zväčšené a rozšírené. Oproti tomu ústa na ikonách nie sú hrubé, lebo vyjadrujú, že človek nemá veľa zbytočne rozprávať. Aj uši sú na ikonách veľmi malé alebo dokonca nie sú vôbec, lebo – ako o tom hovorí spomínaný teológ: „celá tvár, celá duša má načúvať tichu“.

Kappadóciu nazývame kolískou cirkevných otcov. Najznámejšími svätými tohto regiónu sú sv. Bazil Veľký a sv. Gregor Naziánsky. Obaja boli

„Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš“
- pre pustovníkov častý námet k meditácii

Jakub, ktorý ľstivo ukradol svojmu bratovi Ezauovi prvorođenstvo, uteká pred ním, aby sa vyhol pomste. Uteká zo zaslúbenej zeme do Charranu, teda jeho cesta má opačný smer ako cesta, na ktorú povolal Boh Abrahama. Židovskí rabíni, ktorí každý posun zo zaslúbenej zeme smerom von vidia ako nesprávny smer, si kladú otázku: „Ako mohol zdediť prísľub daný otcom ten, ktorý zanechal krajinu, ktorú dal Abrahámovi Boh?“

Na úteku sa Jakub zastaví na jednom bezvýznamnom mieste (Luz). Nič od tohto miesta neočakáva, chce tu len v pokoji prečkať noc. Dorazil na toto miesto (28,11) možno preložiť aj ako „modlil sa“. Keďže Jakuba viackrát vidíme modliť sa vo večerných hodinách, rabíni v ňom vidia človeka večernej modlitby. (na rozdiel od Abraháma, ku ktorému Boh prehovára nad ránom a od Izáka, ktorý dával prednosť modlitbe v popoludňajších hodinách)

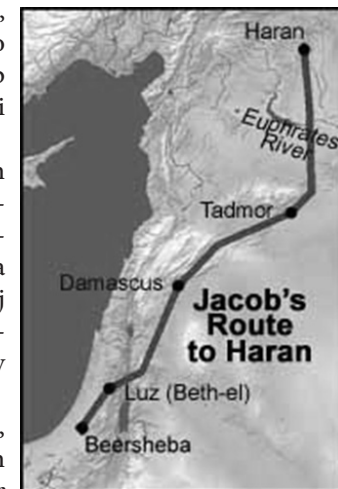
A prisnilo sa mu toto: na zemi bol postavený rebrík, ktorého vrchol dosahoval k nebesám a Boží anjeli po ňom vystupovali a zostupovali. I stál pri ňom Pán a povedal: „*Ja som Pán, Boh tvojho otca Abraháma a Boh Izáka. Zem, na ktorej ležiš, dám tebe a tvojmu potomstvu.*“ (28,12-13) Ide o prvé rozprávanie v Starom Zákone o tom, ako Boh prehovoril k človeku vo sne.

Boh svojimi slovami potvrdil Jakubovi požehnanie prvorođeného. Až do tohto momentu ani Jakub a ani čitateľ nevedeli, či Boh súhlasil s požehnaním, ktoré udelil otec Izák Jakubovi. Až v tomto videní vo sne Boh potvrdil, že napriek ľstivému spôsobu, ako Jakub požehnanie získal, bude požehnaný on i jeho potomstvo: „*V tebe budú požehnané všetky rody zeme – i v tvojom potomstve! Hľa, ja budem s tebou, budem ťa chrániť všade, kam pôjdeš, a privediem ťa naspäť do tejto zeme...*“ (28,14-15)

V Božích slovách nezaznieva vo vzťahu k Jakubovi ani náznak pokarhania. Navyše sa Boh zaväzuje chrániť Jakuba, ktorému je teraz súdené žiť život utečenca. Sľubuje mu, že sa šťastne vráti domov.

Rebrík vo sne vykladali starí kresťanskí otcovia ako predobraz kríža, ktorý raz spojí zem s nebom. Ježiš, ktorý prišiel obnoviť komunikáciu medzi Bohom a človekom, používa tento text pri povolani dvoch apoštolov Natanaela a Filipa.

Keď Ježiš hovorí Natanaelovi: „*Uvidíš ešte väčšie veci ako tieto. Veru, veru, hovorím vám: Uvidíte otvorené nebo a Božích anjelov vystupovať a zostupovať na Syna človeka,*“ (Jn 1,50-51) ne-

myslí tým doslovné videnie neba a anjelov. Chce tým naznačiť, že všetci sme povolani získať prísľubenia požehnaní a ochrany ako praotec Jakub. Dokonca ešte viac – prísľub spásy daný v Mesiášovi a účasť na živote s ním.

Podľa rabínov je rebríkom vrch Sinaj (v hebrejčine slová rebrík a Sinaj majú rovnakú číselnú hodnotu). Anjelmi sú Mojžiš a Áron, ktorí vyučujú Tóru – a tá v židovskom ponímaní je mostom medzi nebom a zemou.

Ráno, keď Jakub vstal, dal tomuto miestu pomenovanie Bet-el, čo znamená Boží dom. Toto miesto sa stalo jednou z najdôležitejších svätých židovstva. Miestom, kde sa Boh a človek dostali k sebe veľmi blízko.

(zdroj: Komentár k Starému Zákonu: Genezis)

PRÍBEHY PRE ADVENTNÉ ZAMYSLLENIE

ODPOČINOK NIE JE PREMÁRNENÝ ČAS

Martin Buber v jednej zo svojich poviedok hovorí o rabínovi, ktorý mal veľa práce. A keďže nechcel strácať ani minútu svojho života, spával posediačky. Medzi prstami mal dlhú horiacu sviecu, ktorá ho mala zobudiť, len čo sa plameň dotkol jeho ruky. Nedovolil, aby jeho spánok trval príliš dlho. Raz ho takto našiel spať priateľ. Zhasol sviečku a rabín spal až do rána.

Ráno bol svieži ako nikdy predtým. Aj komunita židov si v synagóge všimla, že s rabínom sa čosi stalo. I keď by svoj spánok predtým považoval za premárnený čas, teraz to bola preňho vzácna skúsenosť. Spoznal, že na to, aby mohol slúžiť Bohu a ľuďom, potrebuje dostatok spánku.

Nezabúdajme ani my na to, aký je pre nás odpočinok dôležitý.

PES A MÄSIAR

Istý mäsiar si pri práci všimol, že do jeho predajne vstúpil pes. Snažil sa ho zahnať, ale pes sa zakaždým vrátil. Až zbadal, že pes má v papuli lístok s odkazom. Vzal ho a čítal: „Prosím, pošlite mi dvanásť párkov a tri klobásy.“ Ďalej si mäsiar všimol, že k lístku bola pripevnená bankovka. Vzal si teda peniaze, vložil do tašky dvanásť párkov a tri klobásy a spolu s drobnými zavesil tašku psovi do tlamy. A keďže mu už končila pracovná doba, celý prevkapeň sa rozhodol sledovať psa, ktorý sa vydal po ulici s taškou v papuli.

Pes pribehol na zastávku autobusu. Sadol si na chodník a čakal. Prišiel jeden autobus, ale nebola to jeho linka – a tak ostával na chodníku sedieť. Potom prišiel ďalší autobus. Pes sa pozrel a keď videl, že toto je správna linka, nepozorovane nastúpil dnu zadnými dverami.

Mäsiar nastúpil do autobusu s ústami otvorenými dokorán. Keď mal pes vystúpiť, postavil sa na zadné laby a zazvonil. Autobus zastal a pes i mäsiar vystúpili. Obaja kráčali ulicou až k jednému domu, pred ktorým sa pes zastavil. Tašku položil na chodník, urobil niekoľko krokov vzad a rozbehol sa proti dverám. Svoje počínanie niekoľkokrát zopakoval, ale nikto mu neotvoril. Obehol teda dom, preskočil cez plot, pribehol k oknu a hlavou opakovane zabúchal na okno. Potom sa vrátil ku dverám. Tie sa otvorili a objavil sa v nich muž, ktorý psa začal biť.

Mäsiar k nemu pribehol a kričal: „Čo to robíte? Či vari nevíete, že váš pes je geniálny?“ Muž mu popudene odpovedal: „Geniálny? Tento týždeň je to už druhý raz, čo si ten hlupák zabudol kľúče!“

Nekladieme aj my na našich blízkych prehnané nároky?

Nie sme v permanentnom pokušení vidieť v nich predovšetkým to zlé?

Máme ochotu uvedomovať si potenciál, ktorý majú ľudia v našom okolí?

ALE SI VLAŽNÝ, VYPLŮVAM ŤA Z ÚST (Zj 3,16)

Aká je naša predstava o Bohu? Aj my si myslíme, že v momente, keď si nás Boh priťiahne k sebe bližšie, nečaká nás nič ľahké? „Koho Pán Boh miluje, toho krížom navštevuje,“ hovorí stará múdrosť a my si pomyslíme s dodatkom: „To nech nás radšej Pán Boh tak moc nemiluje...“

A tak intuitívne dávame prednosť vychodeným cestičkám, radšej sa držíme v bezpečnej vzdialenosti od Boha a jeho prípadných požiadaviek. V duchovnom živote nič moc neprežívame, ani ale nič moc nám nehrozí. Sme vlažní - ako tí, o ktorých Písmo hovorí: „nie si ani horúci, ani studený, už - už ťa vyplŕvam z úst.“

Pritom sme pozvaní k prekonávaniu prekážok na ceste, k tomu, aby sme napli svoje sily a v spojení s Bohom činili veci, ktoré sú aj mimo našich limitov. Písmo je plné obyčajných postáv povolaných k neobyčajným veciam. My – ak to dovolíme - sa im môžeme podobať.

ZÁŽITKY Z CIEST: KAPPADÓCIA

Je to jeden z najznámejších a najkrajších regiónov Turecka. Voda, vietor a slnko tu utvorili zo skál nádherné útvary. Do Kappadócie prichádzali prví kresťania v snahe uniknúť prenasledovaniu a v pozoruhodnej harmónii si tu vyhľadali do pieskovcových skál príbytky a chrámy. Po vyhlásení kresťanstva za povolené náboženstvo sem prichádzalo ešte väčšie množstvo ľudí túžiacich žiť kontemplatívnym životom.

V Kappadócii sa príroda zahrála na výtvarníka